

THEO. Necnon dominus Prophetarum, vt pseudo Propheta deludatur. Sequitur. Et vela eum, & percu. fa. eius, & inter. eum di. Prophe. no. quis est qui te percussit? B E D A. Hæc quasi in contumeliam faciebant eius, qui se a populis Prophetam voluit haberi. Sed tunc qui casus est colaphis Iudæorum, ceditur etiam nunc blasphemis sal forum Christianorū. Velauerunt autē eū, non vt eorum illa scelerata nō videat, sed vt a se ipsi faciem eius abscondant. Hæretici autem & Iudæi, & mali catholici eum reprobis actibus exacerbant, quasi illudentes dicunt. Quis est qui te percussit? dum ab illo suas cogitationes, & opera tenebrarum cognosci nō affimant. A V G. de Cō. Euan. Hæc autem intelligitur passus dominus vsque mane i domo Principis Sacerdotum, quo prius adductus est. vnde sequitur. Et vt fa. est dies conue. Senio. ple. & Prin. Sacer. & Scri. & dux. eum in consi. fu. di. Si tu es Christus dic nobis. B E D A. Non veritatem desiderabant, sed calumniam præparabant. Si quidem Christū hominem tantummodo de stirpe David venturum sperantes: hoc ab eo quærebant, vt si diceret: Ego sum Christus, calumniaretur, q̄ sibi arroget regiam potestatem. THEO. Ipse vero sciebat eorum præcordia, q̄ qui nō crederant operibus, multominus sermonibus crederent. vnde sequitur. Et ait illis: q̄ vobis dixi. non cre. mihi. B E D A. Sæpe enim dixerat se Christum esse: puta cum dicebat: Ego & pater vnus sumus, & cætera talia. Si autem interro. non respon. mine que dimittetis. Interrogauerat enim eos, quō dicerent Christū filium esse David, cum David in spiritu dominum suū illum vocauerit: verum illi neque dicenti credere, neque interroganti respondere voluerunt, quia autem semen David calumniari quærebant plus est quod audiuit. Sequitur. Ex hoc autem erit si. ho. se. a dex. vir. Dei. THEO. q. d. Non est vobis de cætero tempus sermonum, & doctrinæ, sed deinceps iudicij tempus erit, cum videbitis me filium hominis sedentem a dextris virtutis Dei. CYRIL. Cum autem de Deo sessio dicitur atque thronus, regia & vniuersis principans dignitas designatur. Non enim putabamus tribunal quoddam positum esse, cui credamus inniti dominum omnium, sed nec omnino dextrum, vel sinistrum esse penes diuinam naturam, proprium enim est corporum figura, & locus, & sessio: Qualiter autem patris honoris: patris quoque confessus filius videbitur esse, si non est secundum naturam filius, naturalem in se proprietatem habens patris. THEO. Hoc igitur audientes timere debebant, sed illi post hæc verba magis insaniunt. vnde sequitur. Di. autem omnes. Tu ergo es fil. Dei? B E D A. quod se filium Dei dixerat, acceperunt in eo quod ait. Erat si. ho. se. a dex. vir. Dei. A M B R O. Dominus autem maluit se regem probare, quam dicere, vt condemnandi causam habere non possint, qui quod obiciunt hoc fatentur. Sequitur. Qui ait: Vos di. quia ego sum. CYRIL. Hoc autem dicente Christo, successit Pharisæorū cohors vsurpans ignominiam vocem, vnde sequitur. At il. dixit. Quid adhuc desisti. ipsi enim audi. de ore eius. THEO. Ex quo patet, q̄ inobedientes nulla commoda ferunt reuelatis sibi secretioribus, sed maiorem penam acquirunt, propter quod talia oportet eis esse occulta.

CAP. XXIII.

T surgens omnis multitudo eorum, duxerunt illum ad Pilatum. Cœperunt autem illum accusare di-

Lib. 3. c. 6

Lib. 3. c. 7

V G. de Con. Euan. Postquam compleuit Lucas narrando Petri negationem, recapitulauit quæ cum domino gesta sunt circa mane, commemorans quædam quæ alii tacuerunt, atque ita contexit narrationem, sicut alii alius narrans cum dicit. Et sur. omnis mul. eo. duxe. il. ad Pila-

tum. B E D A. Vt impleteretur sermo Iesu quem de sua morte dixit: Tradetur Gentibus. Romanis. nā Pilatus Romanus erat, cumque Romani in Iudæam Præsidem miserant. A V G. de Cō. Euan. Deinde apud Pilatum gesta narrat. Cœperunt autem eū accusa dicentes: Hunc inue. subuer. gen. no. & prohi. tri. da. Cæsa. & di. se. Chri. re. esse. Hoc Matthæus, & Marcus non dixerunt, cum tamen dicerent, q̄ eum accusabat, sed ille etiam ipsa crimina, quæ falso obiecerunt aperuit. THEO. Euidenter autem aduersant veritati. Non enim Dominus prohibuit dare censum, sed magis dare iussit. Qualiter autem populum subuertebat, an vt regnum aggrederetur? sed hoc est in credibile cunctis, q̄a volente multitudine tota eum in Regem eligere, sciens fugit. B E D A. Duobus autē domino obiectis, scilicet q̄ & tributa Cæsari dari phibuerit, & se Christū Regem diceret, potuit fieri vt illud quod dicitur ait. Reddite que sunt Cæsaris Cæsari, etiam Pilatum audisse contigerit. Ideoque causam hæc quasi apertū Iudæorum mendacium paripendens, solum quod nesciebat, de regni verbo interrogandum putauit. Sequitur. Pila. autem inter. eum di. Tu es Rex Iudæorum? THEO. Mihi videtur, q̄ hoc a Christo quæserit contempnū obiecti criminis subsandū. q. d. Tu papper humilis, nudus, cui nullus adiutor, accusaris de regni ambitione, ad quod opus est multorum adiutorū, & sumptū. B E D A. Eodem autem verbo prædidi, quo & principibus Sacerdotum respondet, vt propria sententia condemnentur. Sequitur. At il. resp. ait: Tu dicis. THEO. Illi autem cum nihil aliud faueret eorū calumniæ, recurrunt ad clamorū subsidia. Sequitur. At il. inua. dicentes: Cō. popo. do. per vni. Iudæ. inci. a. Gali. vsque huc. q. d. Peruerit populum, nec in vna parte tantum, sed a Galilæa incipit, & hucusque peruenit transiens per Iudæam: puto autem eos non absque causa meminisse Galilææ, sed volentes incutere timorem Pilato. Galilææ enim scismatici fuerunt, & noua tentantes, qualis fuit Iudas Galilæus, cuius in actibus Apollolorum fit mentio. B E D A. His autem verbis non illum, sed se accusant. Docuit se enim populum & a pristini temporis ignauia docendo commouisse, talique actu totam terram promissionis pertransisse non criminis, sed iudicij est virtutis. A M B R O. Accusatur autem dominus & tacet, quia defensione non indiget, ambiant defendi quæ timent vinci. Non ergo accusationem tacendo confirmat, sed de spicit non refellendo. Quid ergo timeret, qui non ambit salutē? solus vim suam prodit, vt acquirat omnium.

centes. Hunc inuenimus subuertentem gentem nostram, & prohibentem tributa dari Cæsari, & dicentem se Christum Regem esse. Pilatus autem interrogauit eum dicens: Tu es Rex Iudæorum? At ille respondens ait: Tu dicis. Ait autem Pilatus ad Principes Sacerdotū & turbas: Nihil inuenio cause in hoc homine. At illi inualecebant dicentes. commouit populum dicens per vniuersam Iudæam, incipiens a Galilæa vsque huc. b Pilatus autem audiens Galilæam, interrogauit si homo Galilæus esset. Et vt cognouit quod de Herodis potestate esset, remisit eum ad Herodem, qui & ipse Hierosolymis erat illis diebus. Herodes autem viso Iesu, gaudius est valde. Erat enim cupiens ex multo tempore videre eum, eo quod audiret multa de eo, & sperabat signum aliquod videre ab eo fieri. Interrogabat autem

rum mendacium paripendens, solum quod nesciebat, de regni verbo interrogandum putauit. Sequitur. Pila. autem inter. eum di. Tu es Rex Iudæorum? THEO. Mihi videtur, q̄ hoc a Christo quæserit contempnū obiecti criminis subsandū. q. d. Tu papper humilis, nudus, cui nullus adiutor, accusaris de regni ambitione, ad quod opus est multorum adiutorū, & sumptū. B E D A. Eodem autem verbo prædidi, quo & principibus Sacerdotum respondet, vt propria sententia condemnentur. Sequitur. At il. resp. ait: Tu dicis. THEO. Illi autem cum nihil aliud faueret eorū calumniæ, recurrunt ad clamorū subsidia. Sequitur. At il. inua. dicentes: Cō. popo. do. per vni. Iudæ. inci. a. Gali. vsque huc. q. d. Peruerit populum, nec in vna parte tantum, sed a Galilæa incipit, & hucusque peruenit transiens per Iudæam: puto autem eos non absque causa meminisse Galilææ, sed volentes incutere timorem Pilato. Galilææ enim scismatici fuerunt, & noua tentantes, qualis fuit Iudas Galilæus, cuius in actibus Apollolorum fit mentio. B E D A. His autem verbis non illum, sed se accusant. Docuit se enim populum & a pristini temporis ignauia docendo commouisse, talique actu totam terram promissionis pertransisse non criminis, sed iudicij est virtutis. A M B R O. Accusatur autem dominus & tacet, quia defensione non indiget, ambiant defendi quæ timent vinci. Non ergo accusationem tacendo confirmat, sed de spicit non refellendo. Quid ergo timeret, qui non ambit salutē? solus vim suam prodit, vt acquirat omnium.

interrogat eum quasi derisorie se habens ad ipsum, & eum sub-

Lib. 3. c. 8

Cap. 30

fannans. Sequitur. Interrogat autem illum multis sermonibus. Iesus qui cuncta ratione peregrit, & qui teste David suos sermones in iudicio disponit, pium esse indicauit in talibus habere silentiū. Sermo enim prolatus est cui nihil proficere: condemnationis sit causa. vnde sequitur. Et ipse nihil ei respondebat. A M B R O. Tacuit & nihil fecit, quia nec illius credulitas merebatur videre diuinam. Et Dominus iam stantiam declinabat, & forte typice in Herode omnes impij significatur, qui si legi non crediderunt & prophetis, mirabilia Christi opera in euāgelio videre nō possunt. G R E. xxij. Mo. Hoc etiam audientes nos oportet addicere, vt quos audientes nostri nostram volunt quasi laudando cognoscere, non autem sua peruersa mutare, oino taceamus, ne si ostentationis studio verbum Dei loquamur, & illorum que erat culpa esse non desinat, & nostra que non erat, fiat. Multa autem sicut que auditis animi perdunt, maxime si auditoris nostri & semper laudat quod audiunt, & nunquam quod laudant sequuntur. G R E. x. Mora. Inquisitio ergo redemptor tacuit, expectatus miracula adhibere contempsit, seque apud se in occultis retinens eos quos exteriora quærere comperit, ingratos foris reliquit, magis eligens aperte a superbentibus despicere, q̄ a non creditibus vacua voce laudari. vnde sequitur. Et ait autem prin. sacer. & scri. con. accu. eum spre. autem il. Hero. cum exers. suo: & illa. inda. veste alba, & remi. ad Pilatum. A M B R O. Non ociosum q̄ veste alba induitur ab Herode: immaculata tribuens, indicia passionis, q̄ agnus Dei sine macula cum gloria mundi peccata susciperet. THEO. Tu tamen confideta q̄ per ea que facit diabolus impeditur, congerit derisiones & opprobria in Christum ex quibus declaratur quod dominus seditionis non sit, alioquin non derideretur plebe reddita suspecta, & nouitibus gaudente. Misio autem Christi a Pilato ad Herodem sit amicitie, & nonis exordium, quasi Pilato non vsurpante sibi subditos ditioni Herodis. vnde subditur. Et facti sunt amici Herodes & Pilatus in ipsa die. nā antea inimici erant ad inuicem. Pilatus autem cōuocatis principibus sacerdotū, & magistratibus & plebe, dixit ad illos: Obtulistis mihi hūc hominē quasi auerterentē populū, & ecce ego coram vobis interrogans nullā causam inuenio in homine isto, ex his in quibus eum accusatis. Sed neq; Herodes. Nam remisit vos ad illum, & ecce nihil dignū morte actum est ei. Emendatum ergo illum dimittā. Necessē autem habebat dimittere eis per diem festum vnum. Exclamauit autem simul vniuersa turba di-

Cap. 30

Lib. 3. c. 8

ergo scripta quæ tanto post tempore contra Christum composita non illum apud Pilatum magice artis accusatum, sed compositis apud dominum perfidie & falsitatis accusandos esse demonstrant. THEO. Lentus ergo Pilatus nec satis apud veritatem seuerus, quia timebat accusationes subiungit. Emendatum ergo illum dimittam. B E D A. q. d. Flagris illum & ludibrijs quantum iudicis afficiam, dimodo innoxium sanguinem nō sicuti. Sequitur. Necessē autem habebat dimittere eis per diem festum vnum. Necessē habebat non imperialis legis sanctione: sed annua gentis cōsuetudine deuotus, cui per talia gaudebat placere. THEO. Romani enim Iudæis cōcesserant secundum leges & ritus proprios conuersari. Mos autē patrius erat Iudæis petere damnatos a principibus, sicut a Saule Ionathan petierunt. vnde & de eorū petitione nūc subditur. Exclama. aut si. vni. tur. di. Tolle hunc & dimit. no. Bar. qui erat pp. sedi. quanda facta in ciui. & homi. mis. in carcerem. A M B. Non immerito hominē cideæ absolutionē petunt, qui flagitabant innocentis exitum, tales leges habent iniquitas, vt qd̄ oderit innocentia, scelus dilgat. In quo tamen nominis interpretatio speciem dat figuræ. Barrabas enim patris filius la tunc dicitur. Illi ergo quibus dicitur. Vos ex patre diabolo estis, vxo Dei filio, patris sui filium, id est Antichristum prelatum esse p̄ duntur. B E D A. Heret autem Iudæis vsque hodie sua petio: quia enim data sibi optio, pro Iesu latrone, pro saluatore interfectorē elegerunt, merito salutem vitamque perdidit, & latrocinis se ac seditionibus intantum subiecerunt vt & patriam & regnum suum perdidit. THEO. Sic ergo gens olim sancta furit ad cœdendum, Pilatus gentis eadem prohibet. Sequitur. n. Iterum aut Pila. locu. est ad il. vo. di. Iesum. A. ti. succ. cl. di. Cru. cium. B E D A. Pessimus enim genere mortis occidere innocentem, hoc est crucifigere desiderant. Pendentes enim in ligno crucifixi clavis ad ligum pedibus manibusq; confixis producta morte necabantur, ne dolor citius fineretur. Verum a domino electa erat mors crucis, quam diabolo superato, tamquam trophæum in frontibus fidelium erat posturus. THEO. Tertio autem Pilatus Christum absoluit. Sequitur enim ille autē ter. dixit ad il. Quid enim mali fecit iste? nullam causam mortis inuenio in eo. Cor. ergo il. & dimittam. B E D A. Hanc correptionem qua populo satisfeceret, ne vsque ad crucifigendum Saluatorem seuerit, Pilatus quærebat non solum obtulisse, sed etiam deridendo & flagellando exhibuisse, verba Ioannis testantur. Quia vero tota accusationem quā aduersus dominum detulerit, sollicita Pilati interrogatione videbat euacuatā, tandem ad solas se preces conuertit, vnde sequitur. At illi in sta. vo. ma. postu. vt cru. & in sta. vo. eorū. THEO. Tertio clamant contra Christum, vt per trinam hanc vocem, suam esse occisionem Christi approbent, quam petendo extorserunt. Sequitur enim. Et Pilatus adiu. fieri. peri. eorum. dimi. autem eum il. qui propter homicidium & seditionem missus fuerat in car. Iesum vero tradi. volun. eorū. C H R Y. Putabant enim hoc se posse aliter q̄ Iesus deterior esset latrone, & adeo nequam, vt neque pro pietate, neque pro festi prerogatiua deberet liberari.

tunt, qui flagitabant innocentis exitum, tales leges habent iniquitas, vt qd̄ oderit innocentia, scelus dilgat. In quo tamen nominis interpretatio speciem dat figuræ. Barrabas enim patris filius la tunc dicitur. Illi ergo quibus dicitur. Vos ex patre diabolo estis, vxo Dei filio, patris sui filium, id est Antichristum prelatum esse p̄ duntur. B E D A. Heret autem Iudæis vsque hodie sua petio: quia enim data sibi optio, pro Iesu latrone, pro saluatore interfectorē elegerunt, merito salutem vitamque perdidit, & latrocinis se ac seditionibus intantum subiecerunt vt & patriam & regnum suum perdidit. THEO. Sic ergo gens olim sancta furit ad cœdendum, Pilatus gentis eadem prohibet. Sequitur. n. Iterum aut Pila. locu. est ad il. vo. di. Iesum. A. ti. succ. cl. di. Cru. cium. B E D A. Pessimus enim genere mortis occidere innocentem, hoc est crucifigere desiderant. Pendentes enim in ligno crucifixi clavis ad ligum pedibus manibusq; confixis producta morte necabantur, ne dolor citius fineretur. Verum a domino electa erat mors crucis, quam diabolo superato, tamquam trophæum in frontibus fidelium erat posturus. THEO. Tertio autem Pilatus Christum absoluit. Sequitur enim ille autē ter. dixit ad il. Quid enim mali fecit iste? nullam causam mortis inuenio in eo. Cor. ergo il. & dimittam. B E D A. Hanc correptionem qua populo satisfeceret, ne vsque ad crucifigendum Saluatorem seuerit, Pilatus quærebat non solum obtulisse, sed etiam deridendo & flagellando exhibuisse, verba Ioannis testantur. Quia vero tota accusationem quā aduersus dominum detulerit, sollicita Pilati interrogatione videbat euacuatā, tandem ad solas se preces conuertit, vnde sequitur. At illi in sta. vo. ma. postu. vt cru. & in sta. vo. eorū. THEO. Tertio clamant contra Christum, vt per trinam hanc vocem, suam esse occisionem Christi approbent, quam petendo extorserunt. Sequitur enim. Et Pilatus adiu. fieri. peri. eorum. dimi. autem eum il. qui propter homicidium & seditionem missus fuerat in car. Iesum vero tradi. volun. eorū. C H R Y. Putabant enim hoc se posse aliter q̄ Iesus deterior esset latrone, & adeo nequam, vt neque pro pietate, neque pro festi prerogatiua deberet liberari.

Lib. 3. ca. 10

Cyreneo